

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის 2019 წლის ანგარიში

2019 წელი აწსუ-სათვის იყო საკმაოდ რთული, ამავდროულად სტაბილური და ნაყოფიერი პერიოდი საუნივერსიტეტო ცხოვრებაში. მიმდინარე წელს არსებული გამოწვევები შეიძლება დაიყოს ოთხ მნიშვნელოვან მიმართულებად:

- ავტორიზაციის მონიტორინგის პროცესისათვის მზადება და შესაბამისი ანგარიშით წარდგენა ავტორიზაციის საბჭოს წინაშე;
- შემცირებული სტუდენტის მიუხედავად ფინანსური სტაბილურობის შენარჩუნება;
- ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულების (ფაკულტეტების) ფინანსური დამოუკიდებლობის შემდგომი ზრდა;
- სტუდენტთა მხარდამჭერი პროგრამების (მათ შორის სოციალური) და საუნივერსიტეტო ინიციატივების მხარდამჭერა.

ანგარიშში შევეცდები დაწვრილებით მიმოვიხილო ზემოთაღნიშნული გამოწვევების საპასუხოდ ადმინისტრაციის მხრიდან განხორციელებული ღონისძიებები.

1. ავტორიზაციის მონიტორინგის პროცესისათვის მზადება და შესაბამისი ანგარიშით წარდგენა ავტორიზაციის საბჭოს წინაშე;

ბუნებრივია, ჩვენი მხრიდან, პირველ რიგში ყურადღება მახვილდება ავტორიზაციის პროცესით აღებული ვალდებულების შესრულებაზე. მოგეხსენებათ, ავტორიზაციის მონიტორინგის პროცესი უნივერსიტეტისათვის ჩანიშნულია 2020 წლისათვის, თუმცა ამავდროულად ავტორიზაციის საბჭოს მხრიდან გაწერილი იყო მონიტორინგის პროცესისათვის მზადების შემოწმება და შესაბამისი ანგარიშით წარდგენა 2019 წლისათვის. აღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით, წლის დასაწყისიდან, ბიუჯეტის დამტკიცებისთანავე, დაიწყო განსაკუთრებული მხარდამჭერა ყველა იმ საჭიროებების დასაფინანსებლად (ბუნებრივია არსებული რესურსის ფარგლებში), რაც აუცილებელი იყო ავტორიზაციის მონიტორინგის პროცესის მზადებისათვის. შემიძლია ვთქვა, რომ ეს იყო და არის (მონიტორინგის დასრულებამდე) პროცესი, რომელშიდაც ჩართულია საუნივერსიტეტო საზოგადოების მნიშვნელოვანი ნაწილი საერთო მიზნის მიღწევისათვის. უნივერსიტეტის ადმინისტრაციამ, სტრუქტურულმა ერთეულებმა,

ფაკულტეტებმა, საბჭოებმა, მნიშვნელოვანი შრომა გასწიეს ავტორიზაციის მონიტორინგის ანგარიშის წარსადგენად. მიმდინარე წელს დაიგეგმა და გაიწერა ის ღონისძიებები (პროექტები), ვადების მიხედვით, რომელზედაც შესაბამისი რეკომენდაციები გაიცა ავტორიზაციის საბჭოს მიერ ავტორიზაციის პროცესში. პროცესების წარმართვისათვის მნიშვნელოვანი იყო რესურსი ისე გადაგვენაწილებინა, რომ არ შესუსტებულიყო ყურადღება სხვა საკითხების (გამოწვევების) მიმართ. მონიტორინგის ანგარიშის მომზადებისას გამოიკვეთა, რომ მაქსიმალურად უნდა გამახვილებულიყო ყურადღება მე-6 სტანდარტთან მიმართებაში, ხოლო დანარჩენ სტანდარტებში უშუალოდ რეკომენდაციებზე მოგვეხდინა რეაგირება. ავტორიზაციის მონიტორინგის პროცესამდე მნიშვნელოვანი ნაბიჯია როგორც უკვე შექმნილი პოლიტიკების შესრულება-განხორციელება, ასევე რეკომენდაციების გათვალისწინება. ვფიქრობ, მნიშვნელოვანია ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის ანგარიშში აისახოს მე-7 სტანდარტის გარკვეული რეკომენდაციების მიმოხილვა და შემდგომი ღონისძიებების განსაზღვრა, რომელიც ავსახეთ მონიტორინგის ანგარიშში და რომლითაც წარვდექით 2019 წელს ავტორიზაციის საბჭოზე:

ავტორიზაციის ექსპერტების რეკომენდაციას „უზრუნველყავით უწყვეტი ინვესტიციები მატერიალურ რესურსებში“ უნივერსიტეტი ფაქტობრივ უზუსტობად მიიჩნევს, რადგან მიუხედავად სახელმწიფოს მხრიდან ინფრასტრუქტურული პროექტების მწირი დაფინანსებისა, უნივერსიტეტი ახორციელებს უწყვეტ ინვესტირებას მატერიალურ რესურსებში, რაც დასტურდება უნივერსიტეტის ბიუჯეტის შესაბამის მუხლებში ხარჯების მოცულობით. კერძოდ, არაფინანსური აქტივების ზრდის მუხლში 2015 წლის გეგმით განსაზღვრული იყო 1 402 000 ლარი, 2017 წლის 2 050 000 ლარი, 2018 წელს 3 670 000 ლარი.

2019 წელს განხორციელებული მნიშვნელოვანი ინფრასტრუქტურული პროექტებია: ახალგაზრობის №98-ში ეზოს რეაბილიტაცია, განათების და ღვარსადენების რეაბილიტაცია, წყლის და ელექტრო სისტემების ნაწილობრივი რეაბილიტაცია, საერთო საცხოვრებლის სახურავის სრული რეაბილიტაცია, სველი წერტილების მოწესრიგება, ფოიეებისა და აუდიტორიების მოწყობა. მათ შორის თანამედროვე ტექნიკით აღჭურვილი აუდიტორიების (სმარტდაფები, პროექტორები და. ა. შ.) რიცხვი გაიზარდა 10%-მდე, ჯგუფური და ინდივიდუალური დამოუკიდებელი მუშაობისათვის განკუთვნილი ორგანიზებული სივრცეების საერთო ფართი გაიზარდა 1500 კვ. მეტრამდე, რეაბილიტირებულ იქნა არსებული სპორტული და კულტურული სივრცეების ნაწილი, მათ შორის განახლდა ანსამბლ „კოლხას“ სარეპეტიციო სივრცე.

ექსპერტების რეკომენდაციის „ყურადღება უნდა მიექცეს სპეციალური საჭიროების მქონე სტუდენტებისათვის ყველა ადგილის ხელმისაწვდომობას“ - თვითშეფასების

ანგარიშში აღნიშნულია, რომ აწსუ–ს აქვს ადაპტირებული გარემო სპეციალური საჭიროების მქონე პირთათვის.

ადაპტირებული გარემოს ზოგადი სტანდარტის დაკმაყოფილების მიზნით უნივერსიტეტმა ბოლო ექვსი წლის განმავლობაში შეიმუშავა და განახორციელა გეგმა სსსმ პირების საჭიროებებიდან გამომდინარე შემდეგი თანმიმდევრობით: სსსმ პირთათვის პანდუსის, სველი წერტილების და ლიფტების მოწყობა;

განხორციელებული სამუშაოების გათვალისწინებით საუნივერსიტეტო სივრცეში სსსმ პირთათვის შესაძლებელი გახდა შემდეგი მომსახურების (სერვისების) მიღება: წვდომა სასწავლო აუდიტორიებთან; სსსმ პირის სპეციალობის შესაბამის სპეციფიკაციის ლაბორატორიებთან, კომპიუტერულ კლასებთან, სტუდენტურ სერვისებთან, ბიბლიოთეკასთან, ადმინისტრაციასა და შესაბამის სამსახურებთან.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მქონე პირების განთავსების მიზნით, სპეციალობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ხორციელდება შესაბამისი სტუდენტის სასწავლო პროცესის დაგეგმვა (მათ შორის სხვადასხვა მისამართზე) სრულყოფილი ადაპტირებული გარემოს გამოყენების მიზნით. უკვე განხორციელდა შესაბამისი საჭიროების მქონე სტუდენტთა სატრანსპორტო მომსახურების შესყიდვა.

დაწესებულებაში განსაზღვრულია აღნიშნული საჭიროებების მქონე პირთათვის ადაპტირებული გარემოს შემდგომი მოწყობა-განვითარების გეგმა, რომელიც გულისხმობს ეტაპობრივად სსსმ პირთათვის მეტად ხელმისაწვდომი გარემოს შექმნას, რის შესახებაც გეგმა დამტკიცებულია წარმომადგენლობით საჭოზე. 2019 წელს, გეგმის შესაბამისად, განხორციელდა VII კორპუსის სრული შესაბამისობა სსსმ პირთათვის.

ექსპერტების რეკომენდაცია „აწსუ-მ უნდა დანერგოს ფინანსური ანალიზის სისტემა, მომგებიან და ხარჯვით ცენტრებზე შემოსავლებისა და ხარჯების გადანაწილების მიზნით“ საქართველოში არსებული ფინანსური ტერმინოლოგიის გათვალისწინებით ბუნდოვანია. სავარაუდოდ, ის გულისხმობს უნივერსიტეტში ფინანსური მართვისა და კონტროლის ისეთი სისტემის შექმნას, რომელიც უზრუნველყოფს ფინანსურ ანალიზს და შემოსავლებისა და ხარჯების რაციონალურ განაწილებას სხვადასხვა სტრუქტურული ერთეულებისათვის. გასათვალისწინებელია, რომ საჯარო სექტორის ფინანსური მართვის საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობიდან გამომდინარე, უნივერსიტეტში ბიუჯეტირების პროცესი მთლიანად ექვემდებარება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ დამტკიცებულ მეთოდოლოგიას, რომელიც ფინანსური ანალიზისა და შემოსავალ-გასავლის დადგენის საკითხებსაც არეგულირებს. ასევე, უნდა აღინიშნოს, რომ უნივერსიტეტის შემოსავლები დამოკიდებულია სახელმწიფოს მიერ გამოყოფილ ფინანსურ

რესურსებზე და საკუთარ შემოსავლებზე, რომელთა ხარჯვის სტრუქტურასა და გამოყოფილი ფინანსური რესურსების მოცულობებს ამტკიცებს საქართველოს პარლამენტი.

ექსპერტების რეკომენდაციაზე „ეფექტური გადაწყვეტილებების მისაღებად განახორციელოს ფინანსურ მართვასა და ანგარიშგებაში შემოსავლიანობის ანალიზის გამჭვირვალობის დემონსტრირება“ - უნივერსიტეტის პოზიცია შემდეგში მდგომარეობს: ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის დოკუმენტში, ზედმიწევნით ზუსტად არის გაწერილი შემოსავლების მართვის პროცესის განხორციელება დაგეგმილი შემოსავლების წყაროების მიხედვით, რაზეც ყოველკვარტლურად ფინანსური და მატერიალური რესურსების სამსახური ადმინისტრაციის წინაშე წარადგენს შესაბამის ინფორმაციას. აღნიშნული აისახება აწსუ-ს ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის ყოველწლიურ ანგარიშში. ინფორმაციის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით, გარდა ამისა, არსებული საკანონმდებლო რეგულაციების შესაბამისად, სათანადო დოკუმენტაცია ეგზავნება საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს და სახელმწიფო აუდიტის დეპარტამენტს, დადგენილი წესით.

2. შემცირებული სტუდენტის მიუხედავად ფინანსური სტაბილურობის შენარჩუნება:

ადმინისტრაციის მხრიდან განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა 2019 წლის ბიუჯეტის რაციონალურ დაგეგმვა-შესრულებას, რამეთუ აღნიშნული ფინანსური გეგმით შემცირებული სტუდენტის (შესაბამისად შემოსავლის) მიუხედავად, უნდა განხორციელებულიყო (დაფინანსებულიყო), როგორც ავტორიზაციის მონიტორინგის მზადების პროცესი, ასევე ინტიტუციური (მათ შორის, სტუდენტთა და თანამშრომელთა წინაშე) ვალდებულებების შესრულება.

2019 წელს, ისევე როგორც ბოლო წლებში, შეინიშნება გარკვეულ პროგრამებზე სტუდენტების შემცირების ტენდენცია, რაც მოგეხსენებათ პრობლემას უქმნის როგორც პროგრამის, ასევე ფაკულტეტის ფინანსურ სტაბილურობას. განსაკუთრებით ყურადსაღებია ბოლო წლების სტატისტიკა იმ პროგრამებზე სტუდენტთა მიღებისა, სადაც არსებობს სახელმწიფო პროგრამული დაფინანსება, თუმცა წლებია აუთვისებელი რჩება გარკვეული ადგილების რაოდენობა.

ბუნებრივია, ამ ეტაპზე მნიშვნელოვანია ფაკულტეტები სიფრთხილით მოეკიდონ ასეთი პროგრამების მიმართ სამომავლოდ დაგეგმილ აქტივობებს, კარგად შეისწავლონ ბოლო წლების დინამიკა შესაბამის პროგრამაზე სტუდენტების მიღებასთან მიმართებაში და მიიღონ ოპტიმალური გადაწყვეტილებები პროგრამის და ფაკულტეტის ინტერესებიდან გამომდინარე ფაკულტეტის ფინანსური რესურსის ფარგლებში. მიუხედავად სტუდენტების

გარვეული ნაწილის შემცირებისა, რაც ბუნებრივია აისახა 2019 წლის შემოსავლის მოცულობაზე, მიმდინარე წელს დავაფინანსეთ ყველა ის აუცილებელი ხარჯი რომელიც უნივერსიტეტის ბიუჯეტით იყო გათვალისწინებული. უნივერსიტეტმა შეინარჩუნა წინა წელს დატვირთვის შესაბამისად აკადემიურ პერსონალზე გაზრდილი ხელფასის მოცულობა, ამავდროულად გარკვეულწილად გაამკაცრა რეგულაცია სტუდენტთა ჯგუფების ფორმირებასთან (აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილება) დაკავშირებით. გარე ფაქტორებისა და რეგულაციების, ამავდროულად სტუდენტთა ნაკადის, მათი გადახდის შესაძლებლობებისა და სტუდენტთა პროგრამული დაფინანსების ვადებში ვერ მიღების გათვალისწინებით, უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია საბჭოებთან შეთანხმებით მაქსიმალურად ითვალისწინებდა და მომავალშიც გაითვალისწინებს და დააზღვევს ზემოაღნიშნულ რისკებს, ფინანსური გეგმის (ბიუჯეტის) სწორი განაწილებით და რაციონალური ხარჯვით, რამეთუ უნივერსიტეტის ფინანსური სტაბილურობა არის მთავარი ამოსავალი მისი შემდგომი განვითარებისათვის.

3. ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულების (ფაკულტეტების) ფინანსური დამოუკიდებლობის შემდგომი ზრდა.

2019 წელს გატარდა მთელი რიგი ღონისძიებები ფაკულტეტების ფინანსური დამოუკიდებლობის ზრდის კუთხით. მათ შორის:

- ფაკულტეტის ფინანსური პოტენციალის განმსაზღვრელი სპეციალური ფორმის (მინი პროგრამა) შემუშავება.
- ფაკულტეტებთან და საბჭოებთან შეხვედრები, კონსულტაციები და ინფორმაციის გაცვლა აღნიშნულ ფორმასთან დაკავშირებით.
- ხარჯვითი ლიმიტის განსაზღვრა ფაკულტეტებისათვის.
- ფაკულტეტის ბიუჯეტის ფორმის შემუშავება.

ფაკულტეტების ფინანსური სტაბილურობის გაანალიზების მიზნით, უმნიშვნელოვანესი იყო ფაკულტეტების ფინანსური პოტენციალის განმსაზღვრელი ფორმის შემუშავება. აღნიშნული ფორმა ითვალისწინებს ფაკულტეტის ყველა სავარაუდო შემოსავალს და ხარჯს, რაც საბოლოო ჯამში ადგენს მათ ფინანსურ პოტენციალს. ადმინისტრაცია, საფინანსო სამსახურთან ერთად, წლის დასაწყისში შეხვდა ყველა ფაკულტეტს და მიაწოდა ინფორმაცია აღნიშნული ფორმის შესახებ. გაიმართა კონსულტაციები ფორმის შინაარსობრივ ნაწილთან მიმართებაში, ხოლო საბოლოო ვარიანტი წარედგინა წარმომადგენლობით საბჭოს. 2019 წელს ფინანსური პოტენციალის ფორმა წარმოადგენდა ერთგვარ ინფორმაციას ფაკულტეტებისათვის ფინანსური მდგომარეობის (შემოსავალი და ხარჯები) შესახებ და ამავდროულად მომზადებას 2020 წლისათვის

ფაკულტეტის ბიუჯეტის ფორმირებისათვის. 2019 წლისათვის ფაკულტეტის საბჭოებს წარედგინათ მათი ფინანსური პოტენციალის გეგმა, რომელშიდაც ასახული იყო მათი სავარაუდო შემოსავლები და ხარჯები, ხოლო 2019 წლის შემოდგომაზე ასევე მიეწოდათ ინფორმაცია ექვსი თვის მიხედვით მათი ფაქტიური (საკასო) ფინანსური მდგომარეობის შესახებ. აქვე განვმარტავ, რომ იმ ფაკულტეტის საბჭოებს, რომელთაც ექვსი თვის საკასო შესრულების მიხედვით გააჩნდათ ხარჯების მეტობა შემოსავლებთან მიმართებაში, ეთხოვათ წარმოედგინათ მათი არგუმენტირებული პოზიცია და გეგმა დეფიციტის შემცირებასთან დაკავშირებით. თუმცა, ამ ეტაპამდე, ადმინისტრაციას რაიმე სახის ინფორმაცია არ მიგვიღია. ფაკულტეტების საბჭოების მხრიდან საკითხის იგნორირება, ვფიქრობ, წარმოადგენს ფაკულტეტებისათვის საფრთხეს, რაც ნამდვილად არ შედის უნივერსიტეტის ადმინისტრაციის ინტერესებში.

ფაკულტეტების დამოუკიდებლობის ზრდის მიზნით, 2018 წელს ბიუჯეტის მოცულობაში ფაკულტეტების ხარჯვითი ლიმიტის მოცულობა კვლავ შეადგენდა 1 000 000 ლარს. ხოლო თითოეული ფაკულტეტის თანხის მოცულობა განისაზღვრა სხვადასხვა კრიტერიუმების (მათ შორის: სტუდენტთა ოდენობა, უცხოელ სტუდენტთა ოდენობა, კომერციალიზაციით მიღებული შემოსავალი, სამეცნიერო გრანტები და ა.შ.) მიხედვით, მათი მნიშვნელოვნების წონის გათვალისწინებით, რომელსაც ადგენს ფაკულტეტის ადმინისტრაცია.

ფაკულტეტებისათვის მათი ფინანსური მდგომარეობის (პოტენციალის) შესახებ ინფორმაციის მიწოდება-გაცნობის შემდგომ, უნივერსიტეტის ადმინისტრაციამ, საფინანსო სამსახურთან ერთად, შეიმუშავა და ფაკულტეტებს გააცნო ფაკულტეტის ბიუჯეტის გეგმის ფორმა, რომელიც დამტკიცდა წარმომადგენლობით საბჭოზე. ასევე წარმომადგენლობითმა საბჭომ დაამტკიცა ბიუჯეტის შედგენის წესში შესაბამისი ცვლილებები, რის შემდგომაც ფაკულტეტებს დაევალებათ მათი ბიუჯეტებისა და პრიორიტეტების დოკუმენტის წარმოდგენა 2020 წლის 10 იანვრამდე. აღნიშნული დოკუმენტაციის მიღების შემდგომ ადმინისტრაცია მოახდენს 2020 წლის ნაერთი ბიუჯეტის ფორმირებას და წარდგენას წარმომადგენლობით საბჭოზე დასამტკიცებლად. ფაქტია, 2019 წელს ქმედითი ნაბიჯები გადაიდგა ფაკულტეტის ფინანსური ავტონომიურობის ზრდისა და საფაკულტეტო ბიუჯეტზე გადასვლის კუთხით.

4. სტუდენტთა მხარდამჭერი პროგრამების (მათ შორის სოციალური) და საუნივერსიტეტო ინიციატივების მხარდაჭერა.

უნივერსიტეტი საგანმანათლებლო ფუნქციასთან ერთად მაქსიმალურად ცდილობს, არსებული სოციალური ფონის გათვალისწინებით, შეასრულოს სოციალური ფუნქცია. რაც

გამოიხატება, პირველ რიგში, სტუდენტთა მიმართ სხვადასხვა სოციალური პროექტების განხორციელებით. მოგეხსენებათ, რომ უნივერსიტეტის შემოსავლების უდიდესი ნაწილი სტუდენტთა სწავლის საფასურით ივსება, შესაბამისად სტუდენტების შენარჩუნება და მათი წახალისება უნივერსიტეტის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ამოცანას წარმოადგენს. მიმდინარე წელს სტუდენტებზე ჯამურად გაცემული სტიპენდიის თანხა შეადგენს **550 ათას ლარს**, ხოლო ფინანსური დახმარება 140 ათას ლარს. მათ შორის, „სსიპ-აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებისათვის ფინანსური ვალდებულებების (სწავლის ქირის) დასაფარავად დახმარების გაწევის შესახებ“ წესის თანახმად, დაფინანსდა სტუდენტები 60 ათასი ლარით, სტუდენტური თვითმმართველობის მხრიდან შესაბამისი წესის მიხედვით გაწეული დახმარება შეადგენდა 65 ათას ლარს, ხოლო ფულადი დახმარება სტუდენტებზე სხვადასხვა ღონისძიებებში მონაწილეონის მისაღებად 15 ათას ლარს. უნივერსიტეტი ასევე ახორციელებს პროგრამას რეგიონიდან მიღებული სოციალურად დაუცველი სტუდენტების საერთო საცხოვრებელში უფასოდ განთავსებასთან დაკავშირებით, რაც სასიციცხლოდ მნიშვნელოვანია ასეთი სტუდენტების განათლების მიღებისათვის.

გამოწვევებთან ერთად, ვფიქრობ, მნიშვნელოვანია ვისაუბროთ 2019 წლის მთავარ ფინანსურ დოკუმენტზე და მისი შესრულების პროცესზე, რადგან საუბარი ეხება ადმინისტრაციის ხელმძღვანელის ანგარიშს.

2019 წელს ბიუჯეტის დაგეგმვა-შესრულება, ისევე როგორც წინა წელს განხორციელდა სსიპ-ის რეალობაში, სამწუხაროდ კიდევ უფრო გართულდა სახაზინო და შესყიდვის პროცედურები და რეგულაციები. ბიუროკრატიული რეგულაციები მაქსიმალურად აფერხებს საუნივერსიტეტო პროცესის წარმართვას და უნივერსიტეტის ავტონომიურობას. აღნიშნულის მიუხედავად, უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია მაქსიმალურად ახდენს ლავირებას ფინანსური გეგმის სრულყოფილად შექმნის მიზნით, ამასთან ითვალისწინებს ყველა შესაძლებლობას, თავისებურებასა თუ სირთულეს, რაც უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ბიუჯეტის ფორმირებასთანაა დაკავშირებული.

უპირველეს ყოვლისა, ყოველწლიურად უნივერსიტეტის ბიუჯეტის დაგეგმვისას გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ სასწავლო წელი არ ემთხვევა ფინანსურ (საგადასახადო) წელს, რაც გარკვეულწილად ართულებს დაგეგმილი ბიუჯეტის სიზუსტის ხარისხს, ამავდროულად იძლევა საშუალებას პროგნოზირებული შემოსავლის მიღების შესაბამისად (ფინანსური წლის მიმდინარეობისას), დააფინანსოს გასაწევი ხარჯების შესაბამისი მოცულობა.

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ადმინისტრაციის მიერ 2019 წლის ბიუჯეტის, ისევე როგორც წინა პერიოდებში, პარამეტრების განსაზღვრა მოხდა დაგეგმვის ზოგადი პრინციპების, სსიპ-ის რეგულაციებისა და წინა წლების ბიუჯეტების დაგეგმვა-შესრულების გამოცდილების გათვალისწინებით.

2019 წლის ბიუჯეტის პარამეტრების განსაზღვრა საბიუჯეტო კანონმდებლობის შესაბამისად დაიწყო ჯერ კიდევ 2018 წლის აგვისტოს თვეში, როდესაც საბიუჯეტო კანონმდებლობის შესაბამისად, ბიუჯეტის პირველადი პროექტის გადაგზავნა განხორციელდა განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში, დადგენილი წესით. 2019 წლის დასაწყისში კი, აწსუ-ს ბიუჯეტის შედგენის წესის შესაბამისად, საბოლოოდ მოხდა საბიუჯეტო პარამეტრების დაზუსტება. კერძოდ, ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილის განსაზღვრის მიზნით დაზუსტდა 2018-2019 სასწავლო წლის აქტიურ სტუდენტთა რაოდენობა და განისაზღვრა 2019-2020 წლებში მისაღებ სტუდენტთა კონტიგენტი. აღნიშნული ინფორმაციით შესაძლებელი გახდა 2019 წელს სემესტრების მიხედვით სტუდენტთა რაოდენობის დაზუსტება და შესაბამისი სავარაუდო შემოსავლის განსაზღვრა ფასიანი სწავლებიდან. იგივე პრინციპით დაიგეგმა სტუდენტთა მიერ მოპოვებული სახელმწიფო ვაუჩერთა და პროგრამული დაფინანსებით მისაღები თანხა, ამასთან დაზუსტდა სამეცნიერო (მათ შორის საერთაშორისო) გრანტების, საბიუჯეტო დაფინანსებისა და სახელმწიფო სტიპენდიის მოცულობა, ხოლო სხვა შემოსავლების დაგეგმვა განხორციელდა არსებული და 2019 წლისათვის დაგეგმილი სხვა ეკონომიკური საქმიანობის შედეგად მისაღები შემოსავლების მიხედვით. საბოლოო ჯამში, 2019 წლის ბიუჯეტის დაგეგმვა დასრულდა 2019 წლის იანვრის მეორე ნახევარში, სადაც ასახული იყო ყველა იმ შემოსავლის მიღების შესაძლებლობა, რომელიც შეიძლებოდა მიეღო 2019 წელს ორგანიზაციას. გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ 2019 წლის საბიუჯეტო პროცესი დაიგეგმა „აწსუ ბიუჯეტის შედგენის წესის“ შესაბამისად, შემოსავლის დაგეგმისთანავე მოვახდინეთ აღნიშნული შემოსავლის შეპირისპირება იგივე მოცულობის ხარჯთან, რომელიც იმ მომენტისათვის არსებული და სამინისტროსთან შეთანხმებული საშტატო განრიგის, დაგეგმილი შესყიდვების და გეგმით გათვალისწინებული სხვა ხარჯების დაფინანსების შესაძლებლობას იძლეოდა. შესაბამისად, შესაძლებლობების მაქსიმუმზე დაგეგმილმა ბიუჯეტმა მოგვცა საშუალება ხარჯვითი ნაწილის მუხლებში თანხის მოცულობების გაზრდისა, რომლის შემცირება გარდაუვალი იქნებოდა წლის ბოლოს ფაქტობრივი ბიუჯეტის შემცირების კვალდაკვალ. ბიუჯეტი მოისმინა და შესაბამისი შენიშვნების გათვალისწინების შემდგომ დაამტკიცა უნივერსიტეტის წარმომადგენლობითმა საბჭომ (სენატმა).

ნებისმიერი ბიუჯეტი, დაგეგმვის პრინციპებიდან გამომდინარე, შესრულების პროცესში მოითხოვს დახვეწას, სრულყოფასა და დაზუსტებას, რაც შესაბამისი ფინანსური დოკუმენტის კორექტირებითაა შესაძლებელი. ამ მხრივ არც ჩვენს მიერ დაგეგმილი ბიუჯეტი იყო გამონაკლისი, რადგანაც მისი შემოსავლის უმეტესი ნაწილი სტუდენტების ჩარიცხვის მოცულობაზეა დამოკიდებული. აღნიშნული ინფორმაცია ჩვენთვის ყოველწლიურად ცნობილი ხდება დაგეგმილი საბიუჯეტო წლის მესამე კვარტლის ბოლოს, რაც ბუნებრივია შემოსავლის კორექტირების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზია. აღნიშნულიდან გამომდინარე, 2019 წლის დაგეგმილ ბიუჯეტში შემოსავლის ნაწილში გასათვალისწინებელი (შესამცირებელი) გახდა ერთიანი ეროვნული გამოცდების შედეგად 2019-2020 სასწავლო წელს უნივერსიტეტში ჩარიცხულ სტუდენტთა რაოდენობისა და მისაღები კონტიგენტის შედარებისას მიღებული ნაკლებობა, ასევე არ არის სახარბიელო დინამიკა სტუდენტთა სტატუსების შეჩერების მხრივ. განსაკუთრებით ყურადსაღებია პროგრამულად დაფინანსებულ პროგრამებზე სტუდენტთა აკადემიური მოსწრების გამო სტატუსის შეჩერების პროცესი, რომელმაც ნაწილობრივ შეამცირა მიმდინარე წელს მისაღები შემოსავლის მოცულობა.

საბოლოო ჯამში, სტუდენტთა ჩარიცხვების, აქტიურ სტუდენტთა განსაზღვრის, საბიუჯეტო დაფინანსების, სახელმწიფო სტიპენდიანტთა და სამეცნიერო გრანტების მოცულობების დადგენით შესაძლებელი გახდა უნივერსიტეტის მისაღები შემოსავლის მაქსიმალურად დაზუსტება, რამაც საშუალება მოგვცა ბიუჯეტის კორექტირებისა. კორექტირების შედეგად ბიუჯეტის შემოსავლის ნაწილმა შეადგინა 18 924 197 ლარი, რასაც შეუპირისპირდა იგივე მოცულობის ხარჯები. (იხ. 2019 წლის ბიუჯეტის კორექტირებული გეგმა).

ბიუჯეტის ძირითადი პარამეტრების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ 2019 წელს, წინა წლებთან შედარებით, შემცირდა შემოსავლის მოცულობა, რამაც ბუნებრივია გამოიწვია ხარჯების შემცირება. აღნიშნული დეფიციტი გათვალისწინებული იყო ბიუჯეტის გეგმის შედგენისას და შესაბამისად მას გავლენა არ მოუხდენია ძირითადი ხარჯების დაფინანსებაზე. ამასთან, ვფიქრობ, მნიშვნელოვანია გააქტიურდეს ღონისძიებები დეფიციტურ პროგრამებზე სტუდენტთა რაოდენობის გაზრდისა და ფაკულტეტების მხრიდან ადამიანური თუ მატერიალური რესურსის კომერციალიზაციასთან დაკავშირებით. რაც იქნება დამატებითი ბენეფიტი იმ რისკების დაზღვევისათვის, რომელიც ყოველთვის იარსებებს, გარე თუ შიგა ფაქტორების გათვალისწინებით. სხვა შემთხვევაში, იმ ფაკულტეტებს, რომელთაც 2020 წლისათვის სავარაუდოდ ექნებათ დეფიციტური ბიუჯეტი და ამავდროულად არ ექნებათ დასაბუთებული პოზიცია პრობლემის გადაჭრის გზებთან

მიმართებაში, მოუწევთ გარკვეული გადაწყვეტილებების მიღება ხარჯების შემცირების კუთხით. უნივერსიტეტის ადმინისტრაციამ არაერთხელ გამოხატა მზაობა და დღესაც ვადასტურებ აღნიშნულ განწყობას, ჩავერთოთ ფაკულტეტების მხრიდან აღნიშნული პრობლემების დარეგულირების საკითხში.

2019 წელი აწსუ-სათვის, ვფიქრობ, იყო რთული, მაგრამ სტაბილური წელი განვითარებისა და უკეთესობისაკენ. უნივერსიტეტი აგრძელებს ადაპტირებას და შესაძლებლობების გამოყენებას სსიპ-ის რეგულაციების პირობებში იყოს მეტად ავტონომიური, მათ შორის ფაკულტეტების დამოუკიდებლობის კუთხით. 2019 წელს უნივერსიტეტში განვითარებული პროცესები იყო შესაძლებლობა უნივერსიტეტის გაუმჯობესებისა და განვითარებისათვის, და ამავდროულად იყო გამოწვევები, რომელიც ღირსეულად მიიღო უნივერსიტეტმა და ის კვლავაც აგრძელებს დინამიურ განვითარებას.